

III

(Akty przygotowawcze)

KOMITET REGIONÓW

129. SESJA PLENARNA KR-U, 16.5.2018–17.5.2018

Opinia Europejskiego Komitetu Regionów – Przegląd Unijnego Mechanizmu Ochrony Ludności

(2018/C 361/07)

Sprawozdawca:	Adam BANASZAK (PL/EKR), wiceprzewodniczący Sejmiku Województwa Kujawsko-Pomorskiego
Dokument źródłowy:	Wniosek dotyczący decyzji Parlamentu Europejskiego i Rady zmieniającej decyzję nr 1313/2013/UE w sprawie Unijnego Mechanizmu Ochrony Ludności
	COM(2017) 772 final/2
	Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady i Komitetu Regionów „Wzmocnienie unijnego zarządzania klęskami żywiołowymi: rescEU – solidarność i odpowiedzialność”
	COM(2017) 773 final

I. ZALECANE POPRAWKI

Artykuł 1 punkt 1

Tekst zaproponowany przez Komisję	Poprawka KR-u
W decyzji nr 1313/2013/UE wprowadza się następujące zmiany:	W decyzji nr 1313/2013/UE wprowadza się następujące zmiany:
1) w art. 3 wprowadza się następujące zmiany:	1) w art. 3 wprowadza się następujące zmiany:
a) w ust. 1 dodaje się literę e) w brzmieniu:	a) w ust. 1 dodaje się literę e) w brzmieniu:
„e) zwiększanie dostępności i wykorzystania wiedzy naukowej z zakresu klęsk i katastrof.”;	„e) zwiększanie dostępności i wykorzystania wiedzy naukowej z zakresu klęsk i katastrof.”;
b) ust. 2 lit. a) otrzymuje brzmienie:	b) ust. 2 lit. a) otrzymuje brzmienie:

Tekst zaproponowany przez Komisję	Poprawka KR-u
<p>„a) postępy we wdrażaniu ram zapobiegania klęskom i katastrofom – mierzone liczbą państw członkowskich, które zgodnie z art. 6 udostępniły Komisji streszczenie swoich ocen ryzyka, ocenę swojej zdolności zarządzania ryzykiem oraz streszczenia planów zarządzania ryzykiem związanym z klęskami i katastrofami;”</p>	<p>„a) postępy we wdrażaniu ram zapobiegania klęskom i katastrofom – mierzone liczbą państw członkowskich, które zgodnie z art. 6 udostępniły Komisji streszczenie swoich ocen ryzyka, ocenę swojej zdolności zarządzania ryzykiem oraz streszczenia planów zarządzania ryzykiem związanym z klęskami i katastrofami;”</p> <p>c) <i>po ust. 2 dodaje się następujący ustęp 3:</i></p> <p>„3. Unijny Mechanizm Ochrony Ludności zasadnicze znaczenie przypisuje zwiększaniu odporności na klęski, w tym na zagrożenia powodziowe, sejsmiczne i pożarowe, poprzez możliwości szkoleń z lokalnymi jednostkami ratunkowymi, w tym grupami wolontariuszy”.</p>

Artykuł 1 punkt 3

Tekst zaproponowany przez Komisję	Poprawka KR-u
<p>art. 5 ust. 1 lit. a) otrzymuje brzmienie:</p> <p>„a) podejmuje działania na rzecz rozbudowy bazy wiedzy na temat zagrożeń oraz ułatwienia wymiany wiedzy, wyników badań naukowych, najlepszych praktyk i informacji, w tym między państwami członkowskimi, w których występują wspólne ryzyka.”;</p>	<p>w art. 5 ust. 1:</p> <p>a) lit. a) otrzymuje brzmienie:</p> <p>„a) podejmuje działania na rzecz rozbudowy bazy wiedzy na temat zagrożeń oraz ułatwienia wymiany wiedzy, wyników badań naukowych, najlepszych praktyk i informacji, w tym między państwami członkowskimi oraz samorządami regionalnymi i lokalnymi, na których obszarze występują wspólne ryzyka.”;</p> <p>b) <i>po lit. f) dodaje się nową literę g) w brzmieniu:</i></p> <p>„g) do dnia 31 grudnia 2018 r. opracowuje wytyczne i kryteria interwencji dotyczące modernizacji zasobów mieszkaniowych i infrastruktury pod kątem zagrożenia sejsmicznego;”;</p> <p>c) lit. h) otrzymuje brzmienie:</p> <p>„h) propaguje korzystanie z różnych funduszy unijnych w celu wsparcia zrównoważonego zapobiegania klęskom i katastrofom oraz dostarcza łatwo dostępnych informacji w formie elektronicznej oraz w wersji papierowej w biurach Komisji w państwach członkowskich na temat dostępu do tych możliwości finansowania;”.</p>

Uzasadnienie

W wielu przypadkach władze lokalne i regionalne mają większą wiedzę na temat zagrożeń związanych z klęskami i katastrofami niż władze krajowe.

Konieczne są nowoczesne i zharmonizowane ramy norm technicznych, na podstawie których określano by, z zastosowaniem także eurokodów, klasyfikację pod względem podatności na uszkodzenia w wyniku trzęsienia ziemi oraz kryteria służące określaniu priorytetów. Wytyczne wykonawcze łączyłyby wzmocnienie istniejących budynków pod kątem odporności na ryzyko sejsmiczne z wymogami efektywności energetycznej.

Artykuł 1 punkt 4

Tekst zaproponowany przez Komisję	Poprawka KR-u
<p>4) w art. 6 wprowadza się następujące zmiany:</p> <p>a) lit. a) i b) otrzymują brzmienie:</p> <p>„a) opracowują oceny ryzyka na szczeblu krajowym lub odpowiednim niższym szczeblu oraz udostępniają je Komisji do dnia 22 grudnia 2018 r., a następnie co trzy lata;</p> <p>b) opracowują i doskonalą swoje plany zarządzania ryzykiem związanym z klęskami i katastrofami na szczeblu krajowym lub odpowiednim niższym szczeblu na podstawie oceny ryzyka, o której mowa w lit. a) oraz uwzględniając ocenę swojej zdolności zarządzania ryzykiem, o której mowa w lit. c), a także przegląd ryzyka, o którym mowa w art. 5 ust. 1 lit. c);”</p> <p>b) dodaje się akapity drugi i trzeci w brzmieniu:</p> <p>„Streszczenie istotnych elementów planów zarządzania ryzykiem związanym z klęskami i katastrofami, w tym informacje o wybranych działaniach w zakresie zapobiegania i gotowości, jest przekazywane Komisji do dnia 31 stycznia 2019 r., a następnie co trzy lata. Poza tym Komisja może zobowiązać państwa członkowskie do przekazania konkretnych planów zapobiegania i gotowości, obejmujących wysiłki krótko- i długoterminowe. Unia należycie uwzględni postępy państw członkowskich w zakresie zapobiegania klęskom i katastrofom i gotowości na nie w ramach jakiegokolwiek przyszłego mechanizmu warunków wstępnych w ramach europejskich funduszy strukturalnych i inwestycyjnych.”;</p>	<p>4) w art. 6 wprowadza się następujące zmiany:</p> <p>a) lit. a), b) i d) otrzymują brzmienie:</p> <p>„a) opracowują oceny ryzyka na szczeblu krajowym lub odpowiednim niższym szczeblu we współpracy z właściwymi organami regionalnymi i lokalnymi oraz zgodnie z ramami z Sendai dotyczącymi ograniczania ryzyka klęsk żywiołowych. Wybrane informacje z ocen ryzyka, które są niezbędne do właściwego funkcjonowania mechanizmu, powinny zostać udostępnione Komisji do dnia 22 grudnia 2018 r., a następnie co trzy lata;</p> <p>b) opracowują i doskonalą swoje plany zarządzania ryzykiem związanym z klęskami i katastrofami na szczeblu krajowym lub odpowiednim niższym szczeblu na podstawie oceny ryzyka, o której mowa w lit. a) oraz uwzględniając ocenę swojej zdolności zarządzania ryzykiem, o której mowa w lit. c), a także przegląd ryzyka, o którym mowa w art. 5 ust. 1 lit. c);”</p> <p>„d) uczestniczą, na zasadzie dobrowolności, w ocenie wzajemnej dotyczącej oceny zdolności zarządzania ryzykiem i organizują testy warunków skrajnych w celu zaradzenia sytuacjom kryzysowym;”</p> <p>b) dodaje się akapity drugi i trzeci w brzmieniu:</p> <p>„Streszczenie istotnych elementów planów zarządzania ryzykiem związanym z klęskami i katastrofami, w tym informacje o wybranych działaniach w zakresie zapobiegania i gotowości, jest przekazywane Komisji do dnia 31 stycznia 2019 r., a następnie co trzy lata. Poza tym Komisja może zobowiązać państwa członkowskie do przekazania planów zapobiegania i gotowości w granicach określonych w art. 346 ust. 1 lit. a) TFUE w odniesieniu do udzielania informacji dotyczących podstawowych interesów związanych z ich bezpieczeństwem i zapewni im orientacyjne ramy dotyczące przygotowania tych planów, obejmujących wysiłki krótko- i długoterminowe. Unia należycie uwzględni postępy państw członkowskich w zakresie zapobiegania klęskom i katastrofom i gotowości na nie w ramach jakiegokolwiek przyszłego mechanizmu warunków wstępnych w ramach europejskich funduszy strukturalnych i inwestycyjnych.”;</p>

Tekst zaproponowany przez Komisję	Poprawka KR-u
„Komisja może także ustanowić określone mechanizmy konsultacji w celu wzmocnienia właściwego planowania w zakresie zapobiegania i gotowości oraz wzmocnienia współpracy między państwami członkowskimi podatnymi na klęski i katastrofy podobnego rodzaju.”;	„Komisja może także ustanowić określone mechanizmy konsultacji w celu wzmocnienia właściwego planowania w zakresie zapobiegania i gotowości oraz wzmocnienia współpracy między państwami członkowskimi – oraz jednostkami samorządu lokalnego i regionalnego – podatnymi na klęski i katastrofy podobnego rodzaju.”;

Uzasadnienie

Oceny ryzyka nie mogą być przeprowadzane odgórnie, z pominięciem władz lokalnych i regionalnych. Władze szczebla niższego niż krajowy mogą mieć więcej informacji na temat ryzyka na danym obszarze i ich przedstawiciele muszą być aktywnie włączani w proces przygotowywania ocen ryzyka.

Artykuł 1 punkt 4a – dodać nowy punkt

Tekst zaproponowany przez Komisję	Poprawka KR-u
—	<p>w art. 8 lit. a) wprowadza się następujące zmiany:</p> <p>„Komisja realizuje następujące działania na rzecz zapewnienia gotowości:</p> <p>a) zarządzanie ERCC w koordynacji z odpowiednimi istniejącymi organami krajowymi oraz regionalnymi i lokalnymi;”</p>

Uzasadnienie

Niezbędne jest zapewnienie, by ERCC było zarządzane we współpracy z odpowiednimi organami krajowymi i regionalnymi w celu zapobieżenia wykorzystywaniu analogicznych struktur lub stosowaniu niejasnych procedur rozmieszczania zdolności na szczeblu europejskim.

Artykuł 1 punkt 6

Tekst zaproponowany przez Komisję	Poprawka KR-u
7) Wchodzące w skład europejskiej puli ochrony ludności zdolności reagowania państw członkowskich są udostępniane na potrzeby operacji reagowania w ramach unijnego mechanizmu po złożeniu wniosku o pomoc za pośrednictwem ERCC, chyba że państwa członkowskie znajdują się w sytuacji wyjątkowej mającej znaczny wpływ na realizację przez nie zadań krajowych.	7) Wchodzące w skład europejskiej puli ochrony ludności zdolności reagowania państw członkowskich są zgodnie z decyzją wysyłającego państwa członkowskiego udostępniane na potrzeby operacji reagowania w ramach unijnego mechanizmu po złożeniu wniosku o pomoc za pośrednictwem ERCC.

Uzasadnienie

Ponieważ ani państwa członkowskie udzielające pomocy, ani te jej potrzebujące nie są w stanie przewidzieć, w jakiej konkretnej sytuacji będą jej potrzebować, to one powinny suwerennie decydować, czy rzeczywiście będzie mieć miejsce interwencja.

Artykuł 1 punkt 9

Tekst zaproponowany przez Komisję	Poprawka KR-u
<p>9) W art. 13 tytuł i pierwsze zdanie ust. 1 otrzymują brzmienie:</p> <p>„Unijna sieć wiedzy w zakresie ochrony ludności</p> <p>1. Komisja tworzy sieć podmiotów i instytucji zajmujących się ochroną ludności i zarządzaniem klęskami i katastrofami, które razem z Komisją tworzą unijną sieć wiedzy w zakresie ochrony ludności.</p> <p>Sieć realizuje następujące działania w zakresie szkoleń, ćwiczeń oraz upowszechniania zdobytych doświadczeń i wiedzy, w razie potrzeby ściśle koordynując te działania z właściwymi centrami wiedzy:”;</p>	<p>9) W art. 13 tytuł i pierwsze zdanie ust. 1 otrzymują brzmienie:</p> <p>„Unijna sieć wiedzy w zakresie ochrony ludności</p> <p>1. Komisja tworzy sieć podmiotów i instytucji zajmujących się ochroną ludności i zarządzaniem klęskami i katastrofami oraz organizacji sektora wolontariatu i sektora obywatelskiego, które razem z Komisją tworzą unijną sieć wiedzy w zakresie ochrony ludności.</p> <p>Sieć realizuje następujące działania w zakresie szkoleń, ćwiczeń oraz upowszechniania zdobytych doświadczeń i wiedzy, w razie potrzeby ściśle koordynując te działania z właściwymi centrami wiedzy:”;</p>

Uzasadnienie

Choć sektor wolontariatu i sektor obywatelski mogą odegrać istotną rolę w zapewnianiu odporności po katastrofie, często ich rola jest niedoceniana.

Artykuł 1 punkt 10

Tekst zaproponowany przez Komisję	Poprawka KR-u
<p>10) art. 15 ust. 1 otrzymuje brzmienie:</p> <p>„1. W razie wystąpienia klęski lub katastrofy na terytorium Unii lub groźby jej wystąpienia dotknięte państwo członkowskie może wystąpić o pomoc za pośrednictwem ERCC. Wniosek o pomoc ma być jak najbardziej szczegółowy. Wniosek o pomoc traci ważność po upłygnięciu maksymalnie 90 dni, chyba że ERCC otrzymało nowe informacje uzasadniające konieczność kontynuowania pomocy lub udzielenia dodatkowej pomocy.”;</p>	<p>10) art. 15 ust. 1 otrzymuje brzmienie:</p> <p>„1. W razie wystąpienia klęski lub katastrofy na terytorium Unii lub groźby jej wystąpienia dotknięte państwo członkowskie może wystąpić o pomoc za pośrednictwem ERCC. Wniosek o pomoc ma być jak najbardziej szczegółowy i zawierać przynajmniej następujące informacje:</p> <p>a) rodzaj poważniejszej klęski lub katastrofy,</p> <p>b) zasięg terytorialny jej wystąpienia oraz możliwy obszar zagrożony jej wystąpieniem,</p> <p>c) środki finansowe, nakład czasowy i zasoby materialne konieczne do usunięcia skutków zaistniałej lub grożącej klęski lub katastrofy.</p>

Tekst zaproponowany przez Komisję	Poprawka KR-u
	Wniosek o pomoc traci ważność po upływie maksymalnie 90 dni, chyba że ERCC otrzymało nowe informacje uzasadniające konieczność kontynuowania pomocy lub udzielenia dodatkowej pomocy.”

Uzasadnienie

Dokładniejsze informacje uzyskane od państw członkowskich w przypadku poważnej klęski lub katastrofy pozwolą zapewnić większą skuteczność, dokładniejsze ukierunkowanie i większą oszczędność kosztową działań podejmowanych w ramach mechanizmu, a zamierzone cele będą osiągnięte szybciej, co ma ogromne znaczenie podczas reagowania na klęski i katastrofy.

Artykuł 1 punkt 11a – dodać nowy punkt

Tekst zaproponowany przez Komisję	Poprawka KR-u
—	<p>11) art. 16 ust. 3 lit. b) otrzymuje brzmienie:</p> <p><i>„niezwłoczne formułowanie zaleceń, w miarę możliwości we współpracy z dotkniętym państwem i – w odpowiednich wypadkach – z regionalnymi i lokalnymi punktami kontaktowymi, w oparciu o potrzeby istniejące na miejscu oraz wszelkie właściwe wcześniej opracowane plany, zwracanie się do państw członkowskich o rozmieszczenie określonych zdolności i ułatwianie koordynacji pomocy, o którą wystąpio;”</i></p>

Uzasadnienie

Bezpośredni kontakt z regionalnymi i lokalnymi punktami kontaktowymi może skrócić czas formułowania zaleceń i sprawić, że podawane informacje będą bardziej szczegółowe. Odnosi się to w szczególności do katastrof na dużą skalę, kiedy władze krajowe mają ograniczoną zdolność szybkiego reagowania.

Artykuł 1 punkt 14

Tekst zaproponowany przez Komisję	Poprawka KR-u
<p>14) w art. 21 wprowadza się następujące zmiany:</p> <p>a) ust. 1 lit. j) otrzymuje brzmienie:</p> <p>„j) ustanowienie rescEU, zarządzanie nim i utrzymywanie go zgodnie z art. 12;”;</p> <p>[...]</p>	<p>14) w art. 21 wprowadza się następujące zmiany:</p> <p>a) ust. 1 lit. j) otrzymuje brzmienie:</p> <p>„j) ustanowienie rescEU, zarządzanie nim i utrzymywanie go zgodnie z art. 12;”;</p> <p>b) dodaje się lit. n) i o):</p> <p>„n) wspieranie warsztatów i doradztwa dla władz lokalnych i regionalnych oraz innych właściwych organizacji, którego celem byłoby zintegrowanie polityki i programów z instrumentami finansowymi, których realizacja może przyczynić się do zapobiegania skutkom zjawisk pogodowych i klęsk żywiołowych oraz do ograniczania tych skutków;</p> <p>o) wspieranie testów warunków skrajnych, a także certyfikacji zdolności reagowania, których wyniki państwa członkowskie udostępnią europejskiej puli ochrony ludności.”;</p> <p>[...]</p>

Uzasadnienie

Zapobieganie katastrofom i klęskom generuje niższe koszty niż odbudowa po klęskach żywiołowych. Jest zatem uzasadnione powiązanie działań mogących prowadzić do inwestycji, które bezpośrednio lub pośrednio zmniejszają ryzyko katastrof lub mogłyby przyczynić się do ograniczenia ich skutków.

II. ZALECENIA POLITYCZNE

EUROPEJSKI KOMITET REGIONÓW

Uwagi ogólne

1. Zgadza się, że ogromny zasięg niedawnych katastrof pokazał, jakie są ograniczenia Unijnego Mechanizmu Ochrony Ludności. Podkreśla jednak, że choć mechanizm ten trzeba zreformować, głównym jego celem musi pozostać budowanie odporności na klęski żywiołowe. Koncentrowanie się na zdolności do reagowania na klęski żywiołowe i katastrofy w czasie, gdy zwiększa się ich częstotliwość i natężenie, nie jest właściwą odpowiedzią na problem. Na poziomie Unii Europejskiej zasadę odporności na klęski żywiołowe i lepszego odbudowywania po ich wystąpieniu trzeba włączyć w główny nurt wszystkich unijnych obszarów polityki i funduszy. Przypomina, że zasada odporności na klęski żywiołowe musi być również fundamentem polityki inwestycyjnej UE, tak by pieniądze publiczne pomagały zwiększać odporność społeczności na negatywne skutki klęsk żywiołowych i nie narażały życia obywateli ⁽¹⁾.
2. Zauważa, że zgodnie z wynikami badania Eurobarometru z maja 2017 r. opinia publiczna popiera koncepcję, w której UE pomaga w koordynowaniu reakcji na klęski żywiołowe na terenie państw członkowskich (poprzez swą rolę w zakresie ochrony ludności).
3. Zauważa, że wniosek oraz komunikat Komisji stanowią krok naprzód w kierunku dalszego upraszczania i usprawniania prawodawstwa.
4. Zgadza się ze stwierdzeniem Komisji, że zmiana klimatu zwiększa ryzyko wystąpienia klęsk żywiołowych. Dlatego wzywa instytucje UE do zagwarantowania, że działania UE w dziedzinie klimatu będą bardziej koncentrować się na ograniczaniu ryzyka klęsk żywiołowych i budowaniu odporniejszej na klęski żywiołowe Europy za pomocą kierowanego i ukierunkowanego lokalnie podejścia zakładającego wielopoziomowe sprawowanie rządów.
5. Zauważa, że wniosek Komisji zdecydowanie skupia się na reakcji oraz że znaczna liczba przypadków uruchomienia mechanizmu wynika z cyklicznych klęsk żywiołowych. Należy zatem wywrzeć presję na państwa członkowskie, aby podejmowały odpowiednie działania prewencyjne w zakresie zachowania wystarczającej ilości zdolności krajowych.
6. Podkreśla znaczenie dostosowania wniosków Komisji do ram z Sendai dotyczących ograniczania ryzyka klęsk żywiołowych w celu zapewnienia wspólnych działań, zwiększenia zdolności wsparcia oraz unikania powielania działań, zwłaszcza w odniesieniu do rozwijania krajowych i lokalnych strategii ograniczania ryzyka klęsk żywiołowych.
7. Zwraca uwagę, że poprawa Unijnego Mechanizmu Ochrony Ludności stanowi integralną część działań mających na celu przeciwdziałanie skutkom zmian klimatycznych. Podkreśla potrzebę większej synergii między sieciami zajmującymi się problemem zmiany klimatu a tymi zaangażowanymi w zwiększanie odporności na klęski żywiołowe. Zwraca uwagę, że potrzebna jest większa synergia między Porozumieniem Burmistrzów w sprawie Klimatu i Energii a kampanią „Making Cities Resilient” (Zwiększenie odporności miast) zainicjowaną przez Biuro ONZ ds. Zmniejszania Ryzyka Związanego z Klęskami Żywiołowymi.

Rola władz lokalnych i regionalnych

8. W obliczu aktualnych trendów występowania klęsk żywiołowych – spowodowanych zarówno zjawiskami pogodowymi, jak i czynnikami z zakresu bezpieczeństwa wewnętrznego – zgadza się co do potrzeby wzmocnienia ochrony ludności. Podkreśla jednak, że cel ten najlepiej można osiągnąć poprzez wzmocnienie podejścia terytorialnego i podejścia kierowanego przez społeczność. Działania na poziomie UE muszą się koncentrować na koordynowaniu i wspieraniu działań państw członkowskich oraz ich samorządów lokalnych i regionalnych. Podkreśla, że działania społeczności lokalnej to najszybsza i najskuteczniejsza metoda ograniczania szkód spowodowanych klęską.
9. Wzywa Komisję i państwa członkowskie do włączenia władz lokalnych i regionalnych w proces przeglądu planowanych inwestycji w ramach wszystkich stosownych programów, a także w proces dyskusji nad ewentualnymi zmianami.

⁽¹⁾ COR 02646/2014; CDR 5035/2016.

10. Zwraca uwagę, że przepisy dotyczące oceny ryzyka i planowania zarządzania ryzykiem, takie jak te wymagane na mocy prawodawstwa w zakresie ochrony ludności lub unijnej dyrektywy powodziowej, należy opracować w partnerstwie z władzami lokalnymi i regionalnymi. Zauważa, że w wielu przypadkach władze lokalne i regionalne mają większą wiedzę o ryzyku niż rząd krajowy. Apeluje o przyjęcie kodeksu postępowania dotyczącego udziału władz lokalnych i regionalnych w opracowywaniu takich planów. Podkreśla również potrzebę wymiany najlepszych praktyk na poziomie lokalnym, regionalnym i krajowym.

11. Ponownie podkreśla ⁽²⁾ potrzebę stworzenia ram dotyczących planów zarządzania ryzykiem, które mogą następnie być stosowane przez państwa członkowskie jako wytyczne; ułatwiłoby to także porównywanie treści tych planów. Odnotowuje, że ramy UE byłyby zgodne z zasadą pomocniczości. Podkreśla, że władze lokalne i regionalne powinny mieć możliwość samodzielnego opracowywania planów zarządzania ryzykiem, lecz pomocne byłyby ramy UE ułatwiające orientację.

12. Zaleca, by zarządzanie Centrum Koordynacji Reagowania Kryzysowego (ERCC) przez Komisję odbywało się we współpracy z władzami krajowymi i regionalnymi państw uczestniczących w Unijnym Mechanizmie Ochrony Ludności.

13. Podkreśla potrzebę zaangażowania władz lokalnych i regionalnych, a także organizacji sektora wolontariatu i sektora obywatelskiego w nowo utworzoną europejską sieć wiedzy w zakresie ochronie ludności.

14. Wzywa Komisję, by we współpracy z władzami krajowymi, regionalnymi i lokalnymi wypracowała strategię gotowości na wypadek klęsk żywiołowych, które objęłyby program szkoleń i ćwiczeń, a także inne elementy, takie jak zaproszenie do składania wniosków w ramach mechanizmu unijnego, program wymiany ekspertów i opracowywanie scenariuszy zagrożenia.

15. Zauważa, że Unijny Mechanizm Ochrony Ludności powinien być podany do wiadomości podmiotów regionalnych i lokalnych, aby poprawić zarządzanie ryzykiem nie tylko na poziomie transgranicznym, ale także między władzami europejskimi, krajowymi, regionalnymi i lokalnymi.

16. Podkreśla znaczenie krajowych, regionalnych i lokalnych kampanii informujących o Unijnym Mechanizmie Ochrony Ludności oraz o zagrożeniach na szczeblu lokalnym i regionalnym wskazanych w odpowiednich lokalnych i regionalnych dokumentach nt. oceny ryzyka. Ponownie zwraca uwagę, że ważne jest, by takie kampanie informacyjne były adresowane także do szkół.

17. Popiera wezwanie do ustanowienia nowego programu Erasmus w zakresie ochrony ludności, zgodnie z przepisami i zasadami określonymi w rozporządzeniu (UE) nr 1288/2013 ustanawiającym „Erasmus+” ⁽³⁾. Wskazane jest, by taki nowy program miał wymiar międzynarodowy i był otwarty dla przedstawicieli nie tylko krajowych, ale również regionalnych i lokalnych.

Możliwości finansowania

18. Wzywa Komisję, Radę i Parlament do większych wysiłków na rzecz wzmocnienia spójności mechanizmu z innymi instrumentami UE służącymi zapobieganiu ryzyku wystąpienia klęsk żywiołowych i zarządzaniu nim. Należy to osiągnąć nie tylko poprzez tworzenie powiązań między Unijnym Mechanizmem Ochrony Ludności a polityką spójności, rozwoju obszarów wiejskich, zdrowia i badań naukowych oraz poprzez propagowanie włączania tych działań do polityki ochrony środowiska, ale również poprzez rozważenie, w jaki sposób te wzajemne powiązania można wzmocnić w nowych wieloletnich ramach finansowych i w przepisach regulujących korzystanie z funduszy.

19. Zdaje sobie sprawę, że Komisja rozważa wykorzystanie przepisów dotyczących oceny ryzyka i planów zarządzania ryzykiem jako warunków wstępnych otrzymania środków po 2020 r., zarówno w ramach polityki spójności, jak i Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich. Podkreśla jednak, że wprowadzenie warunków wstępnych opartych tylko na ocenie ryzyka i planach zarządzania ryzykiem nie przyczyni się do osiągnięcia odporności na klęski żywiołowe. W przepisach dotyczących wykorzystania funduszy strukturalnych należy określić odporność na klęski żywiołowe jako kryterium, które trzeba spełnić w przypadku każdego projektu finansowanego przez UE.

20. KR z zadowoleniem przyjmuje cel dotyczący zwiększania dostępności wiedzy naukowej oraz opierania się w większym stopniu na wynikach badań naukowych przy podejmowaniu i przeprowadzaniu działań zapobiegawczych. Podkreśla, że istotna jest współpraca z sektorem prywatnym, aby wypracować politykę otwartego dostępu do danych i zagwarantować, że interesy komercyjne nie będą miały pierwszeństwa przed dobrostanem i bezpieczeństwem publicznym.

⁽²⁾ CDR 740/2012.

⁽³⁾ 2017/0309(COD) (Dz.U. L 347 z 20.12.2013, s. 50).

21. Podkreśla, że trzeba zachęcać społeczności do organizowania samopomocy, ponieważ często pomoc z zewnątrz dociera ze znacznym opóźnieniem. W związku z tym apeluje, aby działania UE były nastawione na zapewnianie wsparcia technicznego w zakresie szkoleń, tak by zwiększyć w społecznościach potencjał samopomocy, dzięki czemu będą lepiej przygotowane do podjęcia pierwszych działań w razie katastrofy i do ograniczenia jej zasięgu. Odpowiednio ukierunkowane szkolenie i kształcenie adresowane do osób odpowiedzialnych za bezpieczeństwo publiczne, takich jak przywódcy społeczności, pracownicy opieki społecznej i personel medyczny, służby ratownicze i straż pożarna, mogą pomóc stawić czoła zdarzeniu, zmniejszyć liczbę ofiar śmiertelnych podczas i w następstwie kryzysu ⁽⁴⁾.

22. Przypomina o ważnej roli sektora prywatnego w osiąganiu odporności na klęski żywiołowe, a także w skutecznej i szybkiej odbudowie po klęskach żywiołowych. Przykładowo prywatne ubezpieczenie w znaczącym stopniu zniechęca do ryzykownych zachowań, zwiększa świadomość ryzyka i ułatwia odbudowę po klęsce żywiołowej ⁽⁵⁾.

Specjalna rezerwa unijnych zasobów: rescEU

23. Przyjmuje do wiadomości propozycję stworzenia specjalnej rezerwy zasobów – rescEU – w celu uzupełnienia krajowych zdolności reagowania państw członkowskich oraz wzmocnienia wspólnej zdolności w zakresie reagowania na klęski i katastrofy. Zgodnie z wnioskiem Komisji rescEU stanie się ważnym instrumentem reagowania w przyszłości, zwłaszcza do celów wdrażania transgranicznego. Ubolewa jednak, że wnioskowi Komisji nie towarzyszy ocena skutków, w związku z czym Komisja nie przedstawiła alternatywnych rozwiązań. By zapewnić przestrzeganie zasady pomocniczości, cele i zadania rescEU należy realizować w sposób zachowujący podstawową odpowiedzialność na szczeblu państw członkowskich, jednocześnie ułatwiając rozwój kontaktów między dotkniętymi klęską państwami członkowskimi i władzami lokalnymi i regionalnymi. Jeżeli chodzi o natychmiastową i skuteczną reakcję, zasadnicze znaczenie mają odpowiednio wyszkolone i wyposażone jednostki lokalne, podobnie jak grupy wolontariuszy na szczeblu lokalnym. Państwa członkowskie muszą zapewnić odpowiednie zasoby finansowe dla publicznych jednostek reagowania kryzysowego. Komitet podkreśla jednak, że w dalszym ciągu trzeba się koncentrować przede wszystkim na budowaniu odporności na klęski żywiołowe, by zmniejszyć ryzyko klęsk żywiołowych i ograniczyć do minimum powodowane przez nie szkody.

24. Z zadowoleniem przyjmuje uproszczenie obecnego systemu poprzez wprowadzenie jednej stopy dofinansowania (75 %) w odniesieniu do kosztów związanych z adaptacją, kosztów naprawy, transportu i kosztów operacyjnych poniesionych na zasoby będące częścią europejskiej puli ochrony ludności. Z zadowoleniem przyjmuje również decyzję, aby zmniejszyć obciążenie finansowe państw uczestniczących poprzez zwiększenie kosztów kwalifikowalnych i zwiększenie stopy współfinansowania do 75 %, a zarazem podkreśla, że nowa rezerwa musi wspierać państwa członkowskie, a nie zwalniać je z obowiązku rozwijania własnego potencjału w zakresie działań ratunkowych.

25. Zauważa, że proponowany kształt rezerwy rescEU obejmuje zasoby, które już zostały w wystarczającym stopniu przekazane do dobrowolnej wspólnej puli. Z tego względu opowiada się za utrzymaniem możliwości, by Komisja mogła zmieniać kształt rezerwy rescEU w porozumieniu z państwami członkowskimi, tak aby w pełni ją dostosować do stwierdzonych luk w zdolnościach.

26. Proponuje, aby udział instytucji publicznych z państw członkowskich i udział podmiotów sektora prywatnego w systemie rescEU opierał się na zasadzie dobrowolności.

Pomocniczość i proporcjonalność

27. Zaznacza, że ochrona ludności to obszar, w którym działanie Unii polega na wspieraniu, koordynowaniu lub uzupełnianiu działań państw członkowskich. Podkreśla zatem, że Komisja powinna zagwarantować, że nowo tworzona rezerwa będzie służyć koordynowaniu, wspieraniu i uzupełnianiu działań państw członkowskich, a nie udostępnianiu UE jej zasobów własnych lub udzielaniu jej nowych kompetencji. Podkreśla, że skoncentrowanie się na wspieraniu większych zdolności reagowania wśród społeczności lokalnych może przełożyć się na ich skuteczniejsze działanie w przypadku klęsk i katastrof. Jednocześnie takie podejście jest zgodne z zasadą pomocniczości.

Bruksela, dnia 16 maja 2018 r.

Karl-Heinz LAMBERTZ

Przewodniczący
Europejskiego Komitetu Regionów

⁽⁴⁾ CDR 02646/2014.

⁽⁵⁾ CDR 05035/2016; CDR 02646/2014.